

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BROJ: 16 0 V 001335 21 Gž
Banjaluka, 06.10.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Tanje Bundalo, kao predsjednika vijeća, Davorke Delić i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u vanparničnom predmetu predlagača J.G. iz N.S., zastupanog po punomoćniku M.Č.– K., advokatu iz S., protiv protivnika predlagača K.G. iz K.D., zastupanog po punomoćniku Š.M., advokatu iz G., radi priznanja strane sudske odluke, odlučujući o žalbi protivnika predlagača protiv rješenja Okružnog suda u Prijedoru broj 16 0 V 001335 21 V od 10.08.2021. godine, na sjednici održanoj dana 06.10.2021. godine, donio je

RJEŠENJE

Žalba protivnika predlagača se usvaja, rješenje Okružnog suda u Prijedoru broj 16 0 V 001335 21 V od 10.08.2021. godine se ukida i predmet se vraća istom sudu na ponovno suđenje.

Obrazloženje

Prvostepenim rješenjem Okružnog suda u Prijedoru broj 16 0 V 001335 21 V od 10.08.2021. godine, priznaje se strana sudska odluka – presuda zbog propuštanja Osnovnog suda Stara Pazova, Sudska jedinica u Inđiji broj I 6 P-709/17 od 15.08.2017. godine, čija izreka glasi:

„Obavezuje se tuženi K.G. iz BiH., K.D., da tužiocu J.G. iz N.S. na ime duga isplati iznos od 25.000 evra sa zak. zateznom kamatom počev od 26.05.2015. god. u dinarskoj protivvrednosti po srednjem kursu NBS na dan isplate, te se obavezuje tuženi da tužiocu naknadi troškove postupka u iznosu od 118.534,00 dinara, a sve sa zak. zateznom kamatom od dana donošenja prvostepene presude pa do isplate, u roku od 15 dana pod pretnjom prinudnog izvršenja.“

Navedena odluka se izjednačava sa odlukom suda RS i ima pravni učinak u BiH.

Blagovremenom žalbom prvostepeno rješenje pobija protivnik predlagača iz razloga povrede odredaba parničnog postupka, s prijedlogom da se žalba usvoji, pobijano rješenje ukine i predmet vrati na ponovno suđenje, ili da se prijedlog predlagača odbije, odnosno odbaci.

U odgovoru na žalbu predlagač predlaže da se žalba odbije i pobijano rješenje potvrdi.

Žalba je osnovana.

Predmet odlučivanja u ovom vanparničnom postupku je prijedlog predlagača za priznanje strane sudske odluke – presude zbog propuštanja Osnovnog suda Stara Pazova, Sudska jedinica u Inđiji broj I 6 P-709/17 od 15.08.2017. godine. Tom presudom je utvrđeno da je tuženi (ovdje protivnik predlagača) obavezan da tužiocu (ovdje predlagaču) isplati novčani iznos od 25.000,00 evra, sa kamatom od 26.05.2015. godine u dinarskoj protivvrijednosti po srednjem kursu NBS na dan isplate, kao i troškove postupka u iznosu od 118.534,00 dinara, sve sa zakonskom zateznom kamatom od dana donošenja presude pa do isplate.

Uz prijedlog je dostavljena ovjerena fotokopija navedene presude sa klauzulom pravosnažnosti i izvršnosti.

Prvostepeni sud je, pozivom na odredbe člana člana 86. – 97, u vezi sa članom 101. stav 2. Zakona o rješavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja u određenim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj 43/82 i 72/82 – u daljem tekstu ZRSZ) koji se u Republici Srpskoj primjenjuje na osnovu člana 12 Ustavnog zakona za sprovođenje Ustava RS („Službeni glasnik RS“ broj 21/92) i člana 458. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, u daljem tekstu: ZPP), usvojio prijedlog predlagača za priznanje strane sudske odluke – presude zbog propuštanja Osnovnog suda Stara Pazova, Sudska jedinica u Inđiji broj I 6 P-709/17 od 15.08.2017. godine.

Iz obrazloženja prvostepenog rješenja slijedi da je prijedlog usvojen iz razloga što je sud ocijenio da ova odluka predstavlja stranu sudsku odluku koja se može priznati u smislu odredaba člana 86. – 97. ZRSZ, te da ispunjava sve uslove za priznanje koji se traže istim.

Prvostepeni sud obrazlaže da je presuda čije se priznanje traži snabdijevana klauzulom pravosnažnosti, ovjerena pečatom i potpisom sudije, kao i apostilom broj OV-H-81/2021 od 18.02.2021. godine, da je iz presude čije se priznanje traži utvrdio da je postala pravosnažna dana 22.09.2017. godine i izvršna dana 09.10.2017. godine, pa da je ispunjen uslov propisan članom 87. ZRSZ, da se u konkretnom slučaju ne radi o pravnoj stvari koja je u isključivoj nadležnosti organa na čijem području treba provesti postupak priznanja, što je uslov predviđen odredbom člana 89. ZR SZ, da u ovoj pravnoj stvari ne postoji pravosnažna odluka nadležnog organa na čijem području treba provesti postupak u istoj pravnoj stvari ili rješenje o priznanju neke druge strane odluke u istoj stvari, da je odluka čije priznanje se traži u saglasnosti sa Ustavom RS, odnosno BiH, te utvrđenim osnovama društvenog uređenja (član 91.).

Po ocjeni prvostepenog suda ne mogu se prihvatiti navodi protivnika predlagača da mu nije omogućeno da učestvuje u postupku koji je vođen kod Osnovnog suda u Staroj Pazovi, Sudska jedinica u Inđiji, niti da mu nije dostavljena presuda zbog propuštanja, kao ni navodi da su ispunjeni zakonski uslovi za ukidanje klauzule

pravosnažnosti i izvršnosti presude, u kom cilju je podnesen zahtjev za ukidanje klauzule pravosnažnosti i izvršnosti (koji je dostavljen uz podnesak protivnika predlagača kojim se izjašnjava na prijedlog predlagača), tako da nalazi da je ispunjen i uslov iz člana 88. ZRSZ.

Ovakav zaključak prvostepenog suda nije pravilan i osnovano se dovodi u sumnju žalbom protivnika predlagača.

U postupku priznanja strane sudske odluke, sud se ograničava na ispitivanje uslova za priznanje po odredbama člana 86. – 100. ZRSZ, u kom postupku ispituje da li je strana sudska odluka pravosnažna po pravu države u kojoj je donesena (član 87.), da li je lice protiv koga je odluka donesena moglo učestvovati u postupku zbog nepravilnosti u postupku (član 88.), da li postoji isključiva nadležnost suda ili drugog organa u BiH u odnosnoj stvari (član 89.), da li postoji u istoj pravnoj stvari pravosnažna odluka suda u BiH ili drugog nadležnog organa i da li je u BiH priznata neka druga strana odluka koja je donesena u istoj stvari (član 90.), da li je strana sudska odluka u suprotnosti sa Ustavom BiH utvrđenim osnovama društvenog uređenja (član 91.), kao i da li postoji uzajamnost (član 92.).

U postupku priznanja sud će se ograničiti da ispita da li su ispunjeni uslovi iz člana 86. – 100. ZRSZ, a ako smatra za potrebno može tražiti objašnjenje kako od suda koji je donio odluku, tako i od stranaka (član 101. stav 2. ZRSZ).

Protivnik predlagača je tvrdio (a to ponavlja i u žalbi) da nije upoznat sa tužbom predlagača, niti mu je dostavljena presuda čije priznanje se traži, navodeći da mu nije omogućeno da učestvuje u postupku koji je vođen kod Osnovnog suda u Staroj Pazovi, Sudska jedinica u Indiji, da se dostavljanje moralo vršiti diplomatskim putem, da je podnio prijedlog za ukidanje klauzule pravosnažnosti presude.

Prema odredbi člana 88. stav 1. ZRSZ, domaći sud odbiće priznanje strane sudske odluke, ako povodom prigovora lica protiv koje je ta odluka donesena, utvrdi da to lice nije moglo učestvovati u postupku zbog nepravilnosti u postupku. U stavu 2. ovog člana, navedeni su razlozi zbog kojih će se naročito smatrati da lice protiv koga je donesena inostrana odluka nije moglo učestvovati u postupku (zbog toga što mu poziv, tužba ili rješenje kojim je započet postupak nije bilo lično dostavljeno, odnosno uopšte nije ni pokušana lična dostava, osim ako se na bilo koji način upustio u raspravu o glavnoj stvari u prvostepenom postupku).

U odredbi člana 88. stav 1. ZRSZ određena je negativna pretpostavka za priznanje strane sudske odluke, a u odredbi stava 2. navedeni su slučajevi u kojima se presumira da ta smetnja postoji.

Sud mora utvrditi da li je stranka protiv koje je donesena odluka mogla učestvovati u postupku ili ne, a po ZRSZ za ocjenu da li je stranci bilo omogućeno da sudjeluje u postupku, mjerodavno je pravo države odluke u kojoj je vođen postupak.

Sintagmu „onemogućeno učestvovati u postupku“, treba cijeliti ne samo u odnosu na razloge navedene u stavu 2. člana 88. ZRSZ, već i u odnosu na ravnopravnost stranaka u postupku, pa treba uzeti da stranka nije mogla učestvovati u postupku ako joj je bilo bitno otežano da raspravlja pred sudom, da iznese svoje navode i kvalitetno se izjasni na navode protivne stranke.

Prvostepeni sud cijeni da iz priložene presude proizilazi da je protivniku predlagača omogućeno učešće u sudskom postupku, mada ne obrazlaže razloge iz kojih bi se moglo vidjeti zbog čega je izveo takav zaključak, pa proizilazi da nije provjeravao njegove tvrdnje da, bez svoje krivice, nije učestvovao u ovom postupku, što je u smislu odredbe člana 88. ZRSZ, bio dužan učiniti kako bi donio valjanu odluku o priznanju, odnosno odbijanju zahtjeva za priznanje strane sudske odluke.

Saglasno istoj zakonskoj odredbi, činjenica da je predmetna strana sudska odluka postala pravosnažna i izvršna, nije sama za sebe dokaz da je protivnik predlagača učestvovao u tom postupku (kako tvrdi predlagač), čak i kada se uzme da ta pravosnažnost podrazumjeva da je postupak proveden u skladu sa zakonom i da ona predstavlja neoborivu pravnu pretpostavku pravilnosti provedenog postupka. Da je tako, odredba člana 88. ZRSZ ne bi imala nikakvog smisla. Priznanje stranih sudskih odluka bi se vršilo samo na temelju njihove pravosnažnosti i izvršnosti (a nije tako).

Kako se žalbom protivnika predlagača osnovano ukazuje da se odluka prvostepenog suda zasniva na povredama odredaba parničnog postupka, to ovaj sud nije mogao ispitati zakonitost i pravilnost odluke prvostepenog suda, slijedom čega je valjalo primjenom odredbe člana 235. stav 1. tačka 3. ZPP, a u vezi sa članom 2. Zakona o vanparničnom postupku ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 36/09 i 91/16), ukinuti odluku prvostepenog suda i predmet vratiti istom sudu na ponovno odlučivanje.

U ponovnom postupku prvostepeni sud će, pravilnom primjenom procesnog i materijalnog prava, donijeti na zakonu zasnovanu odluku, dajući za istu valjane razloge.

Predsjednik vijeća
Tanja Bundalo

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić